

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejmejo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14 194.

Vihar v Babilonu

Hlapec Jernej zopet terjaja svoje pravice

Ob zapletenosti sodobnega javnega življenja se tare več naziranj in pojmov, kjer pa gre v bistvu za isto vprašanje, namreč:

Kako urediti družabno organizacijo in v njej gospodarski red na tak način, da bi vsi družabni sloji vsaj do neke najnižje, a še sprejemljive meje bili deležni osnovnih človeških pravic in ugodnosti.

Ko je z nastopom liberalizma padel fevdalni gospodarski sistem, se je tudi

država kot najvišja oblika

organizirane družbe v gospodarskem oziru postavila na popolnoma liberalno stališče, to se pravi: Država je sprejela načelo popolne osebne gospodarske svobode. Vsak posameznik naj se v gospodarski tekmi udejstvuje kakor ve in zna.

Iz tega gospodarskega liberalizma se je nujno razvil

kapitalizem

z vsemi svojimi dobrimi in slabimi posledicami. Kapitalizem, ki je bil do neke meje brez dvoma dober in tudi koristen gospodarski pojav, pa se je v svojem nadaljnjem razvoju izoblikoval v izmозgavanje socijalno šibkih, zlasti delovnih slojev.

Do tega je moralo priti, ker osebni pridobitnosti v liberalnem gospodarskem sistemu ni bilo stavljenih nobenih meja. Premoženje in denar kot edina shranljiva oblika dela — se je vedno bolj kopičilo v rokah poedincev, družb, bank in takih ustanov, ki niso dajale skoraj nobenih pravic delavcu, ampak le tistemu, ki je za delo dal kapital.

Tako je v človeški družbi nastalo nezdravo in krivično razmerje med kapitalom in delom. To se je z nastopom stroja in napredkom tehnike še povečalo in zaostriło ter nas končno pripeljalo tja, kjer smo danes.

Krivicu so najbolj občutili industrijski delavci, ki so tudi prvi začeli misliti na

odpor proti izkoriščanju

ter se organizirati. Iz tega organiziranega odpora proti izkoriščanju delovnih množic se je razvila socijalna demokracija z vsemi poznejšimi različicami in odtenki. Po dolgotrajnih bojih je to gibanje priborilo delavstvu nekaj pravic ter prisililo družbo, da je poleg kapitala priznala in jela upoštevati tudi

človeško delovno silo

Počasi in v raznih pokrajinah z različnimi uspehi si je delavstvo priborilo toliko moči, da je dobilo tudi vpliv na zakonodajo. Po svojih strokovnih in političnih organizacijah je počasi rušilo neomejeno moč kapitalizma in doseglo razne zakone in uredbe v svojo zaščito. Bolniško, nezgodno in starostno

zavarovanje, pravico do kolektivnih pogodb, higijensko zaščito itd.

Kakor omenjeno, ni bil uspeh te borbe povsod enak, vendar pa ga je bilo povsod vsaj nekaj.

V tej silni in dolgotrajni borbi je ostal kmet ob strani kakor

prosjak ob cesti

Mamilo ga je fevdalno dete meščansko fevdalnega kapitalizma na eni strani, na drugi pa klerikalizem kot politični izraz cerkvene hijerarhije. Tako so navidezni načelni nasprotniki nastopali

složno proti kmetu

Po ponesrečenih kmetških puntih, ki pomenijo prvo vidno iskro kmetške zavesti, je moralo priti šele sedanje kmetško gibanje, ki je močno potrkalo na vest sedanje družbe in zahtevalo končno tudi za kmeta nekaj pravic.

Vihar v Babilonu

In sedaj je nastal vihar v Babilonu. Lenivo-lagodni sloji naše družbe so se razburili ob prihodu tega nepoklicanega hlapca Jerneja, ki noče biti več hlapec, ampak enak med enakimi. In ves odbijalni in napadalni ustroj je moral v boj proti kmetu. Očitali so nam brezverstvo, prevratnost in marsikaj, naprtiti so nam hoteli — in nam še hočejo politično prepovedane namene in cilje, toda vse skupaj ni dosti pomagalo: Kmetški narod je prisluhnil, poslušal, se drami in zgrinja v zavedne vrste, ki glasno in odločno terjajo, kar jim že po naravnem pravu brezpogojno gre.

Mi hočemo nič več in nič manj kakor od svojega dela pošteno živeti. Zahtevamo, da se izenači in uravnovesi cena med našimi pridelki in industrijskimi proizvodi. Če sme tovarnar od svojega kapitala zahtevati dobiček, imamo tudi mi pravico zahtevati vsaj toliko, da od svojega dela ne bomo imeli zgube. Zahtevamo pravično progresivno porazdelitev davkov, odločno zahtevamo socijalnih in gospodarskih zakonov za kmeta. Tisti družabni sloji, ki so kakor požrešne zajedalke izčrpale iz kmetškega debela vse življenjske sokove, naj mu jih sedaj vrnejo vsaj toliko, da bo mogel zopet živeti.

Samo za primer naj navedemo tole: Tovarnar, ki je obratoval in pametno gospodaril 30 let, si po tej dobi lahko iz podjetja vzame toliko, da je preskrbljen do smrti. Uradnik in delavec, ki sta stalno zaslužila in prejemale mesečno ali tedensko svoje redne prejeme, imata po končani delovni dobi pokojnino ali rento. Čeprav je ta pogosto majhna, je vendar zagotovljena in v vsakem primeru pomeni

vsaj neko najnižjo stopnjo možnosti za preživljanje.

Kmet pa, ki je skrbno in pametno gospodaril zadnjih trideset let, si zdaj, ko izroči posestvo svojemu potomcu, izgovori vžitek, kar naj bi pomenilo zanj pokojnino.

Res, če je 30let garal na gruntu, je to pošteno zaslužil! Toda kako naj mu sin daje vžitek, če ne pridela niti za davke in obratne stroške?

Ali znate odgovoriti na to vprašanje? Ali veste, da stojita čisto v tem sporu oče in sin pred sodiščem kot smrtna sovražnika, čeprav imata v bistvu oba prav in je njun spor zakrivil samo krivični družabni red, ki še vedno napačno ocenjuje dobrine raznolikega človeškega dela? Ali veste, da pomeni to vprašanje v vsej svoji razcepljeni raznolikosti gnojno rano na sicer najbolj zdravem delu naroda, na kmetu?

Če se ta rana vname in se gnoj razlije, gospoda, kdo bo nosil posledice in kdo bo odgovarjal zanje?!

To nam pojasnite vsi, preden nas psujete in natolcujete. In če bo pojasnilo tehtno in pošteno, vam bomo hvaležni zanj.

Likvidatorji denarnih zavodov

Ministrstvo za trgovino in industrijo je odredilo spremembo člena 8 pravilnika o postopanju pri volitvah likvidatorjev po upnikih takole:

»Komisar odnosno likvidatorji, izvoljeni ali imenovani po pravilih, morajo brez odloga poslati prijave likvidatorjev, izvoljenih iz vrst upnikov po predpisih tega pravilnika, pristojnemu sodišču, da se vpišejo v trgovinski register. Če poda likvidator ostavko ali mu je iz kateregakoli razloga onemogočeno izvrševanje dolžnosti likvidatorja, mora on ali pa komisar ministrstva za trgovino in industrijo to sporočiti pristojnemu sodišču. Sodišče mora izbrisati iz trgovinskega registra takega likvidatorja iz vrst delničarjev oziroma upnikov. Na tožbo tudi samo enega akcionarja odnosno upnika more sodišče iz upravičenih razlogov odstaviti voljenega likvidatorja in imenovati na njegovo mesto drugega. Ako poda likvidator, ki ga je postavil minister za trgovino in industrijo na podlagi omenjenega pravilnika ostavko, ali pa mu je bilo iz kateregakoli vzroka onemogočeno opravljanje službe likvidatorja, mora on ali pa komisar to sporočiti ministru za trgovino in industrijo. Minister bo postavil na to mesto drugega likvidatorja in bo o tem po svojem komisarju obvestil pristojno sodišče, zaradi vpisa v trgovinski register.«

Borba za zemljo v Španiji

Ravno te dni poroča časopisje o uporabi španskih klerikalcev, veleposestnikov in kapitalistov proti španski kmeto delavski demokraciji. V stvari se bje na španskem obupna borba za zemljo. Na eni strani obubožani kmeto narod, na drugi pa španski samostani, cerkev in klerikalni grofje in baroni. Plemenitaši so bili vedno klerikalci, v Avstriji, na Madžarskem, na Poljskem, v Italiji in tudi v Španiji.

Svobodnega in neodvisnega kmeta Španija skoro ni poznala. Stoletja je bila vsa zemlja last samostanov in plemenitšev. Na vasi je živel kmeto raja, kmeto delavec, kolon. To je moderni suženj. Za klerikalizem je pomenilo tako stanje najidealnejšo obliko gospodarskega in družabnega reda. Istočasno je pa vse klerikalno časopisje na španskem svetohlinsko, na dolgo in široko in vse strani pripovedovalo, da je siromaštvo Bogu dopadljivo in revščina najboljši pripomoček za zvečičanje.

Trpeči španski delavec temu sicer ni verjel, a je prenašal tako stanje tako dolgo, dokler ga je moral. Kakor hitro je bila situacija toliko zrela, da se je milijonska armada zatiranega kmeto ljudstva zavedla svoje organizirane moči, je klerikalne nauke

obrnila in jih preizkusila na izkoriščevalcih samih.

Španski kmeto narod je stresel raz sebe tlačitelje in izkoriščevalce, razdelil zemljo in jo dal tistemu, ki jo obdeluje, grofe in barone ter njihove zaveznike pa postavil na tisto mesto, kamor spadajo.

Borba ni bila lahka in tudi ne hitra. Stoletja je trajala. In ko je že bila zemlja razdeljena, se je klerikalizem povampiril in ponovno pregnal kmeta z zemlje. Pri poslednjih državnozbornih volitvah 16. februarja je zmagala ljudska fronta kmeto - delavskega ljudstva in na španskem se je izvršila agrarna reforma v nekaj mesecih. Združile so se vse protiklerikalne sile v enoten blok, osnovali zvezo za skupno borbo proti skupnemu sovražniku, da preprečijo izkoriščanje in ubljanje delovnega naroda. Ta misel je šla kakor strela po vsej Španiji iz vasi v vas, iz okraja v okraj, iz dežele v deželo. V to zvezo je gledal izmučeni španski narod kot v svojega odrešitelja. Nov veter je zapihal po vsej Španiji. Množice so zatrepetale od veselja in maščevanja. Njena kri je vrela in čakala na obračun.

In prišel je dan volitev. Dan zmage narodne fronte. Najprej amnestija. Čez 30.000

političnih kaznjencev je bilo izpuščenih. Od tega števila je bila skoro polovica kmeto ljudstva.

Nato je prišla na vrsto borba za zemljo. O, da, borba za ono zemljo, ki je bila nešteto-krat premočena z znojem španskega naroda in ki je iz nje z žuljevimi rokami prideloval beli kruh za svoje izkoriščevalce, sam pa je moral pri tem stradati.

Po volivni zmagi kmetje niso čakali na agrarni zakon. Zemljo, na katero so imeli pravico, so zasedli in oblast je to stanje uzakonila.

V nekaj tednih po volitvah je dobilo zemljo preko 80.000 kmetov. In v štirih mesecih je prišlo do zemlje več kot 1 milijon kmeto delavcev in bajtarjev. Kmeto delavcev je na španskem okrog 8 milijonov in vsi morajo priti do zemlje. Zato bo borba še huda in težka, kajti nasprotnik ne počiva, temveč se je potuhnil in čaka, kdaj bo planil na oblast, da prepreči nadaljnjo razdelitev zemlje in da odvzame kmetom že razdeljeno grudo.

Ravno te dni čitam v časopisju, da se je španski klerikalizem povampiril in da je zagnetil upor po vsej Španiji.

Žrtve in sence letalske nesreče

Vsa Slovenija in vsa država se je bolešno zganila, ko nas je udarila v treh letih že drugič usoda s strašno letalsko nesrečo, o kateri smo zadnjič kratko poročali in ki je zahtevala 7 človeških življenj. Vsak pošten človek je bil v dno srca pretresen in presunjen, ko je slišal, kaj nas je zadelo.

Kot žrtve te tragične poti so padli: učiteljica Stana Kantetova in Tilka Pivkova, ki sta si na-

Tilka Pivkova

meravali okrepiti in osvežiti sile za nadaljevanje dela v svojem poklicu ob našem sinjem morju.

Razen njiju je med slovenskimi žrtvami mladi, agilni odvetnik dr. Adolf Korče.

Tragika usode, ki mlademu življenju sredi dela in snovanja in načrtov nenadoma in nasilno odpre grob, je vselej presunljiva. Toliko bolj pa tu, ko gre za kri naše krvi.

Zbolela nas je tudi usoda pilota Jarošenka in radio-telegrafista Anušiča, ki sta v vestnem izvrševanju svojega težavnega poklica padla kot žrtvi našega mladega letalstva.

Da je bila čaša bridkosti še bolj grenka, sta morala biti med žrtvami tudi dva gosta iz Nem-

Stana Kantetova

čije — in sicer znanstvenik dr. Horn iz Berlina in njegova tajnica, gospodična Bruglacherjeva.

Toliko bolj čudno nas je dirnilo, da se je del slovenskega tiska spozabil in skušal zabrenkati na nečedne strune, še preden so grobovi

Pilot Jarošenko

utegnili sprejeti žrtve v svoje naročje. Z besnostjo španske revolucije si je začel ta tisk privoščevati izpade, ki nikakor niso v skladu z resnostjo trenutka niti z našim ugledom.

Ne bomo izpadov ponavljali in niti nesreče komentirali, ker se ne čutimo v to poklicane. Smo toliko pošteni, da zaupamo državnim vojaškim oblastem, da bodo storile vse, kar je mogoče, da se nesreča pojasni, vzroki nadaljnjih

Radiotelegrafist Anušič

nesreč — v kolikor je to v človeških močeh dosegljivo, odstranijo in krivci, če so tu, pošteno in temeljito kaznujejo.

S strokovnimic izjavami nepodpisanih inženjerjev ne bomo rešili našega letalstva. Gospodje naj bi ta čas rajši stopili k pristojni oblasti in povedali: »Ves narod zahteva preiskavo! To bi bilo pošteno in možato.

Policijski minister

Nam Slovencem zveni ime policijski minister nekam nenavadno. V Srbiji je v govoru navada dajati to ime brez žaljive primesi vsakokratnemu notranjemu ministru.

V Nemčiji pa so dobili sedaj resničnega policijskega ministra. Imenovan je bil na to mesto Himmler z naslovom ministra za javno varnost. Hkratu je vrhovni šef vse nemške policije in postane sedaj še vodja hitlerjevskih napadalnih oddelkov.

Izvoz blaga v Francijo

Francoska vlada je dovolila naši državi na račun rednega izvoza za tretje tromesečje oziroma za drugo polletje 1936 sledeče izvozne kontingente: konjev za klanje 20 glav, živih ovc 3600 glav, ovčjega mesa 67 stotov, slanega mesa 175 stotov, predelanega svinjskega in drugega mesa 12 stotov, zaklane perutnine 50 stotov, raznih klobas 1100 stotov, jaje 250 stotov, jabolk 1240 stotov, koruze 50.000 stotov in 12.500 stotov pogojno z začasnim dovoljenjem, raznega svežega sadja 300 stotov, sira 200 stotov, čebule 60 stotov, raznega lesa 10.370 ton in raznih lesnih izdelkov 268 stotov.

Če potuješ v Nemčijo

Naši državljani, ki potujejo v Nemčijo, se opozarjajo na sledeče predpise, ki jih spodaj pri našamo in katerih naj se strogo drže, da ne bodo imeli sitnosti na meji.

1. Tujec, ki potuje v Nemčijo, lahko vzame s seboj v Nemčijo največ 30 mark in sicer 20 mark v bankovcih in 10 mark v drobižu. Bankovcev po 50 in več mark ne sme nositi s seboj. Zato tudi dve ali več oseb, ki potujejo v Nemčijo, ne sme vzeti bankovcev po 50 ali več mark s seboj.

2. Tujec s tujimi valutami ali tujimi devizami mora na nemški meji prijaviti oboje nemškim oblastvom, da dobi od njih posebno potrdilo. Le na podlagi tega potrdila sme neporabljeno valuto ali tuje devize vzeti s seboj pri odhodu iz Nemčije. S tem tujim denarjem si lahko kupi tudi vozni listek v krajih izven Nemčije.

3. Tujec lahko potuje v Nemčijo z registrskimi markami, torej s kreditnimi pismi ali potniškimi čeki, na registrske marke. Ta pisma ali čeki dobe tujci v naši državi pri bankah ali potniških pisarnah.

4. Tujci dobe na podlagi kreditnih pisem ali potniških čekov pri nemških bankah ali menjalnicah registrske marke. Banke oziroma menjalnice si pridržijo poldrugi odstotek provizije.

5. Posameznik lahko dvigne dnevno največ 50 mark, za otroke do 15 let pa po 25 mark. Med olimpijado od 15. julija do 31. avgusta sme dotičnik dvigniti dnevno do 100 mark, za otroka pa do 50 mark.

6. Registrske marke so za izplačilo osebnih potrebščin, ki so združene s potovanjem, kakor za hotel, prehrano, vožnjo po Nemčiji in podobno. Ni pa mogoče kupovati stvari, ki niso za osebno uporabo. Tako je izključen nakup srebrnega in zlatega nakita, dragega kamenja, avtomobilov itd. Z registrskimi markami pa je dovoljeno kupiti tudi vozne listke v kraje izven Nemčije. Ni pa mogoče s temi markami poravnati dolgove tujcev, torej poravnati nemške terjatve.

7. Iz Nemčije lahko vzame samo 10 mark, in sicer v srebrnem ali niklastem drobižu.

8. Če ostane dolžnik dolžan po kreditnih pismih ali čekih, sme ta ostanek poravnati v svoji deželi pri ustanovah, kjer dobi taka pisma oziroma čeke.

Povišanje poštnih pristojbin

S prvim avgustom t. l. se podraže: pristojbina za navadna pisma v tujino od Din 3— na Din 4—; pristojbina za dopisnice v tujino od Din 1-75 na Din 2—; pristojbina za brzojave v notranjem prometu pa od 60 par na 70 par za besedo.

Na to neveselo novico zlasti opozarjamo vse one, ki imajo po drugih državah svojce in sorodnike, da bodo zadostno frankirali njim namenjena pisma. — Resorni minister je izjavil, da je to povišanje samo začasno. Zelimmo, da bi njegova beseda obveljala,

Proslava dr. Mačka v Zagrebu

V nečeljo, dne 19. t. m. so proslavili hrvatski kmetje na svečan način 57. rojstni dan voditelja hrvatskega naroda dr. Mačka. V Zagrebu se je zbralo ta dan nad 30 tisoč hrvatskih kmetov s številnimi društvenimi prapori, pevskimi zbori in godbami. Pred njegovim domom v Zagrebu ga je pozdravil v imenu zbranih kmetov in celokupnega hrvatskega naroda dr. Pernar. Dr. Maček se je ginja zahvalil zbrani množici s kratkim nagovorom, naglašajoč tisočletne težnje hrvatskega naroda po svobodi in socialni pravici.

Sprevod, ki so ga tvorili pretežno kmetje in kmetice v narodnih nošah, je trajal kljub silni vročini, ki je vladala v nedeljo v Zagrebu, nad 2 ure. Popoldne se je vršila na igrišču Concordije v počastitev dr. Mačka velika narodna veselica, katere se je udeležilo na tisoče in tisoče mestnega in okolišnega prebivalstva.

Glasovi iz listov

Pod naslovom — »Slovenec pred enim letom objavlja mariborska »Delavska politika« v svoji 58. številki z dne 18. julija 1936. tale zanimivi del uvodnika, ki je izšel v »Slovenec« 19. julija 1935. in ga mi ponatiskujemo brez vsakega komentarja:

»Nikomur ne sme biti dovoljeno, da dela iz tega vprašanje, najmanj pa faktorjem, ki ne predstavljajo resnične volje ljudstva in nimajo njegovega zaupanja, ker ga niso dobili od ljudstva, ampak le na podlagi nedemokratskega volilnega zakona, pa še to le s pomočjo najhujše nasilne potvorbe volilnega rezultata. Novi volilni zakon, kakor ga hoče ljudstvo, se more uzakoniti popolnoma v smislu še obstoječe ustave iz leta 1931, ki jo hoče vlada g. Stojadinovića, dokler obstoja, absolutno spoštovati, zakaj čl. 54 te ustave pravi: »Narodna skupščina je sestavljena iz poslancev, ki jih narod svobodno izvoli s splošno, enako in neposredno volilno pravico.« Javnost glasovanja torej ni ustavno določena, ampak je le bila uzakonjena s posebnim zakonom, ki se lahko vsak čas brez ovire od strani ustave izpremeni; ustava sama pa upostavi tajnega glasovanja še olajšuje, ker določa svobodno volitve, svoboda brez tajnosti glasovanja pa je ilu-

zorična. Saj so fašistični režimi uvedli javne volitve izven okvira ustave prav zato, da onemogočijo ali obtežijo svobodno odločitev proti obstoječemu režimu. Ker torej od strani ustave ni nobene ovire, da se ne bi ljudstvu vrnila volilna svoboda v tistem duhu in obsegu, ki ga je jamčil volilni zakon pred uvedbo diktature in njej sledeče psevdodemokracije, smatramo, da naloga, ki jo je prevzela nova vlada, da namreč v državnem političnem življenju zopet pride do polne veljave ljudstvo, kojega voljo so prejšnji režimi s samovoljnimi akti kršili in dolgo vrsto let tlačili, ne dopuščajo, da bi kdorkoli samo poskušal oteževati restavracijo demokracije in demokratičnega volilnega reda ali pa delati na kakšnem zvođenju, potvarjanju in okrnitvi popolne volilne svobode. Zakaj tak človek ali institucija bi se pregrešil zoper vsa načela, na katere je sedanja vlada po volji najvišjega ustavnega faktorja in z dejanskim sporazumom najširših slojev srbskega, slovenskega in hrvatskega naroda postavljena, in bi motil naravni in mirni razvoj do novih razmer, ki jih terjajo obči blagor države, ter bi izgubil s takim v resnici protidržavnim in protiljudskim delovanjem vsako pravico do političnega obstoja.

Prav isto je treba reči o zakonu o tisku in o društvenem zakonu, ki ni potreben korektur samo v podrobnostih, ampak tudi v temeljih o čemer bo še prilika govoriti. Kaj so osnovne zahteve in potrebe ljudstva, ki ga ničesar ne sme ovirati, da se ne bi združevalo po svojih naravnih, političnih in etičnih vidikih, v katere je brez vsake škode za državno celoto prirodno diferencirano, to je vsakomur znano in je bilo v starem demokratičnem zakonu v glavnem dobro in pravilno določeno. Vlada g. Stojadinovića, ki jo nosi zaupanje vsega jugoslovanskega državnega ljudstva, bo, kakor smo trdno prepričani, tudi v tem oziru našla pravo formulacijo osnovnih demokratičnih pravic slovenskega, hrvatskega in srbskega naroda, ki hoče v okviru državne celote in narodne vzajemnosti z vso zavestjo svoje moralne odgovornosti, sloneče na visoki duševni kulturi vseh Jugoslovancev, živeti svobodno politično življenje.«

Pot skozi Ledeno morje

Šest let je pošiljala Rusija letalske odprave v severno ledeno morje, da so proučevali možnost plovbe iz ruskega v japonsko morje, skozi kraje, ki so celo leto pokriti z ledom in snegom. Na najsevernejših krajih so ustanovili stalne vremenske postaje, zgradili radio postaje in izvršili več plovnih poskusov z ledolomilci. Mnogo žrtve in velikih naporov je bilo potrebno, dokler niso ugotovili možnost plovbe. Žrtve niso bile zastonj. Posrečilo se jim je odkriti morskot pot skozi ledeno morje in te dni odpotuje več tovornih ladij iz evropskih ruskih pristanišč skozi severno ledeno morje v Vladivostok. Ladje bodo spremljali ledolomilci in letala, ki bodo sproti obveščala mornariško komando o premikanju ledenih skal in gora.

Za Rusijo pomeni nova morska pot ogromno važnost ne samo v trgovskem in gospodarskem pomenu, temveč predvsem tudi v vojaškem oziru.

V slučaju rusko-japonske vojne sibirsko železnica ne bi zmogla vsega prometa, čeprav so napravili boljševiki dvotirno. Zahteve moderne vojne so prevelike. Pot skozi severno ledeno morje bo zelo razbremenila sibirsko železnico in omogočila pravočasen transport ljudi in materijala na mandžursko fronto.

Ko prečitaš Kmetški list, daš ga prečitat tudi sosedu in mu priporočaš, da si ga naroči. Celoletna naročnina znaša samo 30 dinarjev.

Doma in drugod

Teden domače politike

JNS

Predsednik Jugoslovenske nacionalne stranke g. Peter Živković se mudi v Soko banji na oddihu. Tekom preteklega tedna so prispeli v Soko banjo tudi gg. Nikola Uzunović, Jovo Banjanin, Milutin Dragović, dr. Kramer, Milovan Lazarević, Ignjat Stefanović in več drugih senatorjev in narodnih poslancev. Obiskali so g. Petra Živkovića in vršila se je konferenca o strankinem delu.

Glavno tajništvo Jugoslovenske nacionalne stranke je izdalo v brošuri ves potek letošnjega kongresa, govore, poročila in spremenjena strankina pravila. Knjižice se dobe pri banovinskem tajništvu JNS v Ljubljani, kamor naj se obračajo občinske organizacije in vsakdo, ki si jih želi nabaviti.

Seja glavnega odbora JNS se bo vršila v Beogradu začetkom septembra.

Vse občinske organizacije JNS se opozarjajo, da prično takoj s pripravami za jesenske občinske volitve, ki se bodo vršile meseca oktobra po sedaj veljavnem volilnem redu, torej bo glasovanje javno.

Občinske volitve

Beograjska združena opozicija je sklenila, da bo postavila pri občinskih volitvah enotne liste. Predsednik bivše demokratske stranke Ljuba Davidović je poslal svojim prijateljem pismo z glavnimi navodili za občinske volitve. Slična navodila bodo dali tudi šefi ostalih opozicijskih grup.

Spori v Hodžerovi stranki

V Jugoslovanski narodni stranki, ki se v agitaciji imenuje tudi borbaška stranka, so se pojavili hudi spori. Vzrok nesoglasij so deljena mišljenja v vodstvu stranke glede sodelovanja z Jugoslovansko nacionalno stranko. En del vodstva hoče brez pridržka sodelovanje in omogočiti združitev vseh nacionalnih sil v Jugoslaviji. To skupino vodi član glavnega odbora in bivši poslanec Miloš Dragović.

Drugo skupino, ki noče nobene zveze z JNS, pa predstavlja predsednik stranke dr. Hodžera. Dragović očita Hodžeri, da je vso agitacijo vodil z Živkovićevim imenom in da se je vedno skrival za njegovo ime. V ostalem, da ima Hodžera silne ambicije in visoke želje, da je pa sicer neresen politik, ki je že mnogo kozlov ustrelil. Sedaj da se pogaja z neko drugo stranko za sodelovanje, kar mu naj bi preje pripomoglo do cilja.

Ti spori so se odigrali na nedavni seji vodstva narodne stranke, na kateri je bil Miloš Dragović izključen iz stranke, sedaj se pa javno obravnavajo v beograjski »Politiki«.

Razpisane občinske volitve

»Službeni list« prinaša razpis občinskih volitev v tehle občinah:

Za 23. avgust: Domžale, Dvor, Zužemberk, Zagradec.

Za 30. avgust: Bučka, Čatež, Cerklje ob Krki, Mokronog, Mengeš, Raka, Sv. Križ pri Kostanjevici, Studenec nad Sevnico, Škocijan pri Mokronogu in St. Lovrenc na Dravskem polju.

»Domoljub«

»Domoljub« so naši kmetjski fantje dali jako imenitno ime, ki resnično odgovarja njegovemu pisanju in ki ga urejuje katoliški duhovnik. Seveda, tega imena in marsikaj drugega dandanes ne zapišemo in ne povemo.

»Slovenska zemlja«

glasilo g. dr. Drag. Lončarja, načelnika prosvetnega oddelka v penziji, se je te dni združila s »Staro pravdo«, glasilom bivšega bojevnika Stane Vidmarja. Skupno glasilo se bo imenovalo »Slovenska zemlja« za »staro pravdo« in pravi, da se hoče boriti za pravice kmetov in delavcev. Pa tudi za obrtnike bo list otvoril posebne predale. Interesi industrijev bodo zastopani po g. Stanetu Vidmarju.

Proces v Beogradu

zaradi strelav v parlamentu se bliža koncu. Pretekli teden so bile zaslišane priče, ki so večinoma razbremenilno izpovedale za obtoženega Damjana Arnavtovića in soobtožence.

Zunanje - politični pregled

Trije važni dogodki so v zunanjem svetu ta teden obrnili vso pozornost nase.

V Gdansk

spornem pristanišču ob izlivu reke Visle, so Nemci nenadoma dvignili glave in je bila ukinjena ustava tega svobodnega mesta, ki stoji pod zaščito Društva narodov in ima odtod tudi komisarja. Hitlerjevci, ki imajo v gdanskem senatu večino, so ustavo ukinili zato, da bi izsilili nove volitve. Obnašajo se kakor doma v Nemčiji. Sedaj so ukinjene vse pravice glede svobodnega združevanja v društvih. Konec je tudi tiskovne svobode. Poleg tega je v Gdanku uvedena Gestapo, tajna državna policija, ki ima skoraj neomejeno oblast in lahko prime in odstrani vse, kar je narodnim socialistom na poti. To početje je razburilo duhove v Franciji, kjer naglašajo, da pomeni tako ravnanje nasilno kršitev verske mirovne pogodbe. Zlasti pa je veliko vznemirjenje

na Poljskem,

kjer sedaj spoznavajo pravo lice nemške politike nasproti Slovanom. Poleg številnih demonstracij in manifestacij za Gdansk, ki jih prirejajo razna društva in organizacije, se je začelo jasni tudi v glavah odgovornih politikov, ki sedaj naglašajo potrebo poljsko-francoskega prijateljstva. Napol pozabljene pogodbe pridobivajo na vrednosti, radi česar utegne evropsko politično ozvezdje stopiti v čisto drugačna znamenja, kakor pa je še pred kratkim kazalo.

Slika nam prikazuje nov čudež današnje tehnike, prav majhen prenosljiv motor, ki so ga skonstruirali v Nemčiji. Motor baje izborno služi kmetom pri opravljanju vseh poslov na kmetiji.

Izpoved predsednika vlade je bila prečitana. Ravno tako je bila prečitana izpoved Bogoljuba Jevtića, predsednika kluba, kateremu so pripadali obtoženi narodni poslanci.

Državno sodišče je poklicalo še nekaj prič, na katere se obtoženi sklicujejo. Predvidoma bo trajala razprava še ves prihodnji teden. Po končanem pričevanju bodo govorili državni tožilec in zagovorniki, nakar bo državno sodišče izreklo razsodbo.

God dr. Vladimira Mačka

V nedeljo so proslavili hrvatski kmetje na svečan način god predsednika bivše HSS gosp. dr. Vladka Mačka. V Kupincu ima dr. Maček svoje posestvo in tam preživi vroče poletne mesece. Tudi svoj god je obhajal v Kupincu. Cel dan so prihajali kmetje in v dolgih povorkah z zastavami in muziko romali v Kupinec, kjer so voščili dr. Mačku vso srečo za god in 57. rojstni dan.

Dr. Mačka so obiskali tudi njegovi ožji politični prijatelji.

Dardanelsko vprašanje,

ki je na konferenci v Montreuxu diplomatom belilo glave, je sedaj rešeno in je tudi že podpisan tozadevni sporazum. Po tem sporazumu je Turčija dobila pravico do takojšnje vojaške zasedbe Dardanel in do zopetne utrditve te velevažne morske ožine med Evropo in Azijo. Natančno je tudi določeno, kakšne ladje smejo pluti skozi Dardanele. Ozemlje na obeh obalah je v širini 19 km proglašeno za vojaško zono, kamor ne sme stopiti noben tujec. Odtod se bodo morali izseliti vsi Grki, Židje in sploh vsi pripadniki tujih narodnosti. Turške čete so med tem že zasedle Dardanele in vsa Turčija je ta dogodek proslavila z velikimi slavnostmi. Sporazuma o Dardanelah doslej še ni podpisala Italija.

Krvavi dnevi v Španiji

V Španiji se bje krvava in ostra borba med desnico in levico. Vodja monarhistične desnice Gil Robles je s svojimi pristaši skoval zaroto proti levičarski ljudski vladi. Po načrtu bi moral izbruhniti upor v Maroku, nato po otokih in končno doma v Španiji sami, kjer naj bi voditelj španskih monarhistov Sotella sestavil novo reakcijsko vlado.

Levica zato brzkone izvedela in je bil Sotella umorjen, preden je mogel priti do oblasti. Sedaj se bje krvava in besna notranja bitka. Desnica je spravila vse svoje v boj, levica pod geslom: »Republika je v nevarnosti« zbira in mobilizira delavske čete. Uporniki so vladi stavili ultimati in bi se morala po tem vlada v 2 urah odločiti za odstop. Vse pa kaže, da se levica ne misli umakniti, ker je vlada ostala.

Boji so divjali tudi v samem glavnem mestu Madridu, vendar je tam vlada zatrla upor.

Ker so vse zveze z inozemstvom prekinjene, je težko spoznati pravi položaj. Ustavljeni so pa vsi bančni posli in tudi odrejen moratorij za vse dolžave. Obe strani zaznamujeta že veliko število žrtev.

Kdor količaj pozna špansko zgodovino, kjer je bil klerikalizem dolga stoletja absoluten gospodar, bo razumel ogorčenost teh bojev. Če se spomnimo samo inkvizicije, bomo razumeli marsikaj. Popolnoma prav utegne torej ineti tisti del francoskega tiska, ki pravi, da je od izida sedanjih bojev v Španiji odvisna ne le usoda tega naroda, ampak v veliki meri tudi usoda vse Evrope.

Italija

ima vzlic mnogim uspehom še vedno velike težave v Abesiniji, kjer dela laškimi oblastem velike preglavice ras Imru s svojimi četaši. Pred kratkim so bile razširjene vesti, da je oblegal Addis Abebo in da je bil pri teh bojih maršal

Graziani nevarno ranjen ali celo ubit. Vesti so morale biti vsekakor pretirane. Res pa je po drugi strani, da je veliko vprašanje, kdaj bo Abesinija toliko pomirjena in urejena, da se bo začela novim gospodarjem rentirati.

Anglija,

ki jo je pred kratkim razburil ponesrečen atentat duševno bolnega človeka na kralja Edvarda VIII., snuje nove načrte za pomirjenje Evrope. Angleška vlada namerava namreč sklicati v London konferenco Anglije, Francije in Belgije, ki naj bi bila nekaka priprava za jesensko locarnsko konferenco. Uredilo naj bi se vprašanje medsebojnih letalskih sporazumov in vprašanje pravične razdelitve kolonij.

Kakor je iz tega razvidno, Hitler vendarle dosledno zmaguje in bo Nemčija prej ali slej brez krvi dobila spet kolonije, ki jih je v krvnem boju izgubila. To pa pomeni, da v politiki velja samo: trezna, odločna doslednost in pa — jeklena moč.

Po ruskem vzorcu

Francoska vlada je napravila štiriletko, to je gospodarski načrt za odpravo brezposelnosti in za gospodarsko obnovo. Stroški za izvedbo štiriletke so zračunani na 30 milijard frankov. Javna dela se bodo pričela že s 1. avgustom t. l.

Sredstva za štiriletko bo francoska vlada dobila iz raznih posojil, z mobilizacijo hranilnih vlog, s pritegnitvijo rezerv zavaroval-

nih družb, ki bodo morale v inozemstvu naložen denar spraviti nazaj v državo itd.

Kadar bo francoska vlada izdala vse tozadevne uredbe, bodo tudi izključeni razni Feniksi in druge slične korupcijske afere, za katere so povsod našli leka, le v Jugoslaviji se o Feniksu nič ne piše in nič ne ukrene. Zakaj ne?

Prepled sadja za izvoz

Ministrstvo za kmetijstvo je odredilo, da se bo pregledovalo sadje za izvoz na sledečih postajah: Maribor, Jesenice, Koprivnica in Subotica. Fitopatološki pregled sadja pa bo tudi na postaji Beograd-Topčider za sadje, ki bo prišlo iz južnih pokrajin, ter na postajah v Ljubljani in Zagrebu. Fitopatološki pregled sadja pa se bo vršil tudi na drugih postajah, ki jih bo določila komisija za kontrolo sadja, in sicer v sporazumu z izvozniki sadja. Za postaje v Sloveniji bo dala potrebno osebje ogledna kontrolna postaja v Zagrebu. Potne stroške uradnikom bodo nosili izvozniki oziroma izvozne zadrage.

Advokat

Dr. Drago Marušič

je otvoril svojo odvetniško pisarno v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 13, I. nadstropje

Tako bleščece
sveže kakor prvi dan
po vsakem pranju

Vedno z
GAZELA
TERPENTINOVIM MILOM

Pere res belo!

Pod zelenimi prapori:

Od zmage do zmage

Št. Vid nad Ljubljano

Kmetško mladinsko gibanje je na pohodu. Vsaka nedelja nov uspeh, nov in silnejši polet. Strumno strnjene vrste mladih pokretašev neustrašno korakajo od zmage do zmage. Pohod je tako silen, da ga nobena zloba ne utegne več

Predsednik ljubljanskega Pododbora tovariš Lojze Avsec tolmači s tribune kmetški mladini njen program

zaustaviti. Ovire, ki so mu postavljene na pot, so tako malenkostne in nepomembne, da danes kmetška in delavska mladina nič več resno ne računa nanje, ampak jih kvečjemu z velikim pomilovanjem likvidira kot ostaneč dobe, ki bi pri nas Slovencih sicer morala že zdavnaj miniti, a je pod silo okoliščin in je-robstva tlačila slovenski narod do današnjih dni. Priti je morala mlada in pogumna kmetško-delavska generacija, da je z velikim

ognjem in poletom pričela trgati okove, rušiti jerobstvo in okostenele forme, ki so tako hlapčevsko dušile slovenskega človeka. Nova zarja — vzšla, za trenutek je ob njej obstal slovenski človek, in prešinjen od njene ozdravljajoče moči se je dvignil in si z lastno pametjo in trdimi in dela vajenimi rokami pričel kovati novo usodo, novo bodočnost.

V niz zmagovitih taborov kmetške mladine moremo prišteti tudi tabor, združen s tekmožanje v Št. Vidu nad Ljubljano. Kdorkoli se je udeleževal našega javnega kulturnega in tudi političnega življenja, ta ve, kako vroča so tla v Št. Vidu, kako nezavzetna trdnjava je bil Št. Vid. Mnogi so nad zmago obupali. Prišla pa je kmetška mladina in padla je ta, toli nezavzetna trdnjava.

Sentviški tabor kmetške mladine v nedeljo, 19. julija, je priredilo Šmarogorsko okrožje Društev kmetških fantov in deklet. Čeprav je kulturno gibanje kmetške mladine že večkrat v prejšnjih letih zmagoslavno dvignilo v Št. Vidu svoj zeleni prapor, je vendar treba naglasiti, da je to nedeljo le še z večjo močjo utrdilo vprav na teh tleh svojo veljavo in ugled. Bila so ta dan na teh tleh še druga zborovanja in posveti, toda reči je treba, da je bil med vsemi najsijajnejši in najmočnejši vprav tabor kmetške mladine. Mnogi so se temu čudili, češ, saj zdaj za kmetško-mladinsko gibanje vendar niso najugodnejši časi, nikjer mu ni postlano z rožicami.

Sentviški tabor kmetške mladine je otvorila lepa in slikovita povorka, ki se je vzorno formirala pred poslopjem tov. Kratkija, na čelu ji zastaven kmetški konjenik z zeleno zastavo in deteljico v belem polju. Ob sviranju koračnic je krenila skozi Št. Vid in nato v Vižmarje na tekmovalni prostor tov. Eržena. Tu je bila postavljena tudi okusno okrašena tribuna in ob njej visok mlaj z državno trobojnico. Pred tekmo se je vršilo kulturno zborovanje, b kateremu se je zbrala ogromna množica zavednega ljud-

stva, ki jo lahko cenimo več nego na tisoč oseb. Zborovanje je z iskreno dobrodošlico obovil predsednik okrožja tov. Rado Šušteršič, ki je na to v jedrnatem govoru orisal pomen taborov kmetške mladine. Za njim je govoril zbranim predsednik ljubljanskega Pododbora Zveze kmetških fantov in deklet tov. Lojze Avsec iz Beričevega, naglašujoč potrebo kulturne organizacije in

Narodni poslanec tov. Albin Koman poveljuje v svojem govoru delo kmetške žene

vzgoje. Toplo pozdravljen je nato povzel besedo predsednik slovenskih kmetov tov. Albin Koman. Svoj govor je posvetil dejstvu, da si je kmetško mladinsko gibanje zapisalo na svoj prapor tudi vzgojo in enakopravnost žene. To potrjuje že sam naslov društev in pa resnično stremljenje, da bodi ob trdnem možu tudi trdna in zavedna žena. Za iskrene besede je množica nagradila tov. Komana s toplim priznanjem.

Za Zvezo kmetskih fantov in deklet pa je govoril njen delegat tov. France Gerželj. Uvodoma je z zbranim ljudstvom in mladino opravil spominsko svečanost za pok. neustrašnim kmetskim borcem tov. Janžetom Novakom, ki je vprav pred dvema leti za vedno zapustil vrste mladih borcev. Spomínu padlega kmetskega borca se je množica oddolžila s slava klicel. Marsikateremu se je ob tem trenutku orosilo oko, toda volja in odločnost do zmage je zagrnila grenka čustva v sreih, kajti vroča želja pokojnega borca je bila vedno, da bodi posebno mladina tudi ob težkih trenutkih korajžna in pripravljena na največje žrtve. — V svojem nadaljnjem govoru je tov. Gerželj v krepkih besedah orisal pogumna pota mlade generacije in grenko Kalvarijo, po kateri mora mladi rod do svoje končne zmage. Zivljenje ni lena voda, ampak teče nevzdržno naprej; kar je zastarelega, se mora umakniti in kloniti novim silam in novim spoznanjem. Stari prapori se morajo umakniti novim, mladim praporom. Tudi na Slovenskem mora priti do tega. In za

to je porok današnji mladi kmetski in delavski rod.

Po zborovanju se je vršila tekma žanjic za naslov prvakinje Šmarnogorskega okrožja. Plemeniti tekmi v kmetskem delu je številna množica prisostvovala z izrednim zanimanjem. Prvo mesto je osvojila tov. Angela Seršen iz Šinkovega turna, drugo tov. Manca Janhar iz Medvod in tretje tov. Julka Zupan iz St. Vida. Vse tekmovalke so prejele prav lične in praktične nagrade.

Uspeli tabor kmetske mladine v St. Vidu je bil prava manifestacija gorenjskega kota. Poleg domače mladine so se ga udeležili tudi tovariši in tovarišice vseh okoliških društev tako iz Beričevega, Medvod, Šinkovega turna, Zapog, Skaručne, Vogelj, Most pri Komendi, Gamelj, Moravč, Šmartnega ob Savi in Dravelj. Prireditelj kmetske mladine pa so posetili tudi mnogi prizkušeni kmetski boreci, med njimi tovariša Ivan Pipan in Milan Mravlje, ki sta se o delu kmetske mladine izrazila z največjimi simpatijami.

Mi napredujemo in zmagujemo!

Vpričo nešteti skoraj bi rekli neugodnih okolnosti je danes kmetski mladini težko delati za svoj razmah. Vendar pa idealizem in polet sta tako močno ukoreninjena, da ju ne more zatreti in uničiti nobena sila. Mi raste-mo danes bolj kot kdaj poprej! Ljudstvo je spoznalo, da programi naših organizacij popolnoma očitno odgovarjajo našim težnjam. Mi hočemo v okvirju naših organizacij postati pionirji in klisarji kmetske vzajemnosti.

To določno voljo po preporodu slovenskega podeželja je v nedeljo, dne 5. julija dokazal Tabor kmetske mladine, ki ga je priredilo šmarnogorsko okrožje Društev kmetskih fantov in deklet v Mostah pri Komendi. Prijazne Moste so bile ta dan prav slavnostno razpoložene ter okrašene z nebrojnimi zastavami in zelenjem. Že v zgodnjih popoldanskih urah se je na sredi vasi pričela zbirati velika množica ljudstva. Na čelu velikega zelenega

prapora se je nato uredila povorka, ki je lepo formirana pokazala disciplino in red naše mladine, ter je nato odkorakala na tekmovalni prostor. Pred tekmovanjem je bilo kmetsko-mladinsko zborovanje, ki ga je z lepim pozdravnim govorom otvoril predsednik okrožja tov. Rado Sušteršič iz St. Vida. Za njim je govoril še Zvezin delegat tov. dr. Viktor Maček, ki je odločno poudarjal namen in plemenitost tekmovanja v kmetskem delu.

Po zborovanju se je pričela tekma žanjic, za prvakinjo šmarnogorskega okrožja. Prvo mesto si je priborila tovarišica Angelo Jenko iz Zapog. Vse tekmovalke, katere so zastopale 9 društev, so dobile prav lepe in vredne nagrade.

Zbrana množica je v duhu kmetske sloge in ideje kulturnega preporoda naš dan — kmetski praznik — svečano proslavila za čast in vrednost kmetskega dela!

Zelene srajce in kravate

Zadnjič smo objavili odlok policijske uprave v Ljubljani, s katerim je bil kaznovan tajnik Zveze kmetskih fantov in deklet na globo 1000 dinarjev oz. na 10 dni zopora in sicer na podlagi § 32. točka 7. zakona o društvih, shodih in posvetih in naredbe min. notr. poslov z dne 26. februarja 1917. št. 79. avstr. zak.

Ta naredba pa nikakor ne določa, da mora biti izdano posebno dovoljenje za nošenje uniforme pismenim potom. Prav tako se odločbe upravnih oblasti v smislu § 106. zakona o upravnem postopku močne tako pismenim kakor ustmenim potom. Zveza društev kmetskih fantov in deklet v Ljubljani je že l. 1932. od takratnega bana g. dr. Draga Marušiča ob priliki sprejema društvenih funkcionarjev predložila banu prošnjo, da smejo člani v Zvezi včlanjenih društev v znak tovarštva nositi zelene srajce in kravate in je tej prošnji ban ustmeno tudi dovolil in izrecno dal ustmeno dovoljenje. Prav tako je g. dr. Marušič v svojstvu bana posetil številne prireditelje Društev kmetskih fantov in deklet in je imel priliko uradne opazovati, da se člani nesebi zelene srajce in kravate, pri čemur je večkrat posevno odobral take nošnje. Ob priliki 10 letnice obstoja Zveze društev kmetskih fantov in deklet in s tem v zvezi prirejenega tabora kmetske mladine, ki ga je Zveza priredila v Ljubljani dne 8. in 9. septembra 1934 pod pokroviteljstvom blagopokojnega Viteškega Kralja Aleksandra I. Zedinitelja, je Njegov zastopnik, ki se je tudi udeležil te prireditve, bil opozorjen na to nošnjo ter to še izrecno pohvalil. Člani Zveze so skozi 4 leta mogli z dovoljenjem in priznanjem najvišjih političnih oblasti v Sloveniji in pod Kraljevim pokroviteljstvom uporabljati zelene srajce in kravate in se nihče nad tem ni

spodtaknil ter se to ni smatralo za nekaj protizakonitega ali za nekaj protipredpisnega. Članstvo je po smernicah Zveze vedno ostalo na konstruktivnem programu svoje organizacije, ki ima izključno kulturno obeležje.

Kazen, ki je bila naložena tajniku Zveze, povzroča veliko zaprepaščenje med članstvom in med društvi, ki na deželi družijo v svojih vrstah kmetsko in delavsko mladino in je usmerjajo ter vzgajajo v kulturnem delu na temelju konstruktivnega državnega in narodnega programa ter je tako odvrtajo od vplivov pogubnih sil. S tem je kaznovana Zveza in vsi ti člani, ki verujejo v ta program, od državnih oblastj odobren in ki zasluži vso podporo od vseh domoljubnih ljudi in državotvornih činiteljev, prijateljev kmetskega naroda, zlasti pa kmetske mladine.

Hum pri Ormožu

V pravem prazničnem razpoloženju smo obhajali v nedeljo 12. julija »praznik žetvec«, ki ga je priredilo tukajšnje društvo kmetskih fantov in deklet. Kljub dežju, ki je šel vse dopoldne, se je zbrala na tekmovališču tisočglava množica, ki je nestrno čakala na začetek tekme. Kmalu po 3. uri se je razvila povorka od veseličnega prostora na tekmovališče, kjer je potem raz tribune pozdravil navzočne goste in zastopnike društev, predsednik društva tov. Anton Otorepec. Zastopnik Zveze tov. Jožko Tomažič je v lepo zasnovanem govoru podal naloge, ki čakajo našo mladinsko organizacijo. Svoj govor je končal z besedami: Tovariši in tovarišice, naša sveta dolžnost je, da se vsi zgrnemo pod zeleni prapor ter z združenimi močmi začnemo boj za staro pravdo, da dvignemo steber našega sedaj zasramova-

nega kmetskega stanu do tiste veljave in blagostanja, kakor je bil nekdanj!

Po končanem govoru so tekmovalke zavzele svoje prostore in na trikratni udarec z bobnom se je pripognilo k tlom 7 mladih v zmago upajočih deklet. In srp je zapel pesem dela.

Na bližnjem vrtu gosp. Verhovčaka se je vršil zatem srečolov in veselica. Razvilo se je neprisljano domače rajanje. Ocenjevalna komisija je ugotovila sledeči rezultat: I. Marija Munda, II. Julka Zadavec, III. Anica Verhovčak, pri dirki kolesarjev pa je dobil prvo nagrado tov. Ivan Nerksa, drugo Avgust Verhovčak, tretjo pa Ivan Grabar.

Ta prireditelj je ponovno pokazala, kako potrebna je organizacija naše kmetske mladine. Kljub temu, da nam očitajo, da smo pogansko društvo in ne vem kaj še vse, nas ne morejo ustrašiti. Naše trdne volje do dela in napredka nam ne morejo omajati. Zaman so vse grožnje in prizadevanja nekaterih zaslepljenec! Kljca kmetske in delavske mladine ni mogoče udušiti, val močnega kmetsko-delavskega mladinskega gibanja ni mogoče zajeziti. V delu in slogi vstajamo in gremo za ciljem, katerega smo si postavili. In ta cilj je rešiti našo rodno grudo, našega malega človeka — trpina rešiti pred gotovim poginom!

V slogi je moč — v moči je uspeh!

Gotna vas pri Novem mestu

Kolesarski odsek Društva kmetskih fantov in deklet v Gotni vasi priredi v nedeljo, dne 26. julija ob 3. uri popoldne kolesarsko dirko na Toplice in obratno. Proga je dolga 26 km in ni težka. Prvi trije tekmovalci prejmejo častne diplome. Vabimo tovariška društva, ki imajo kolesarske odseke, da se te dirke v čimvečjem številu udeležijo.

Mlatič

Fantje, naprej!

Tiste bedarije in trapaste predsodke o »hlapčevskem delu«, ko se zbere slovenska vas sama od sebe in izmoli radostno molitev v počastitev kmetskega dela, pogreva že nekaj časa »Domoljub«, ki ga urejuje katoliški duhovnik.

Pa nič ga ni sram, niti rdečica ga ne oblije, ko primerja tekme koscev in žanjic z raznimi drugimi tekmami kolesarjev, nogobrcov itd. Pa ne samo da jih primerja. Vse ostale tekme, menda tudi one, kdo bo več šnopsa popil v Unionski kleti ali »Vatikanu« v Vel. Laščah »Domoljub« opravičuje in zagovarja, dočim tekme kmetskega dela preklinja in jih tlačil.

Ti protikmetski članki v »Domoljubu« so tako suhoparni, da dokazujejo, da je zgubil člankar vsako vez s kmetskim narodom in njegovo sveto grudo.

Pod zelenimi prapori se zbira borbena kmetska mladina in neustrašeno koraka z močno armado Matije Gubca, Štefana Radica, Aleksandra Štamboljskega in Antona Švehle. Armada je vedno večja. Vas za vasjo se ji pridružuje in ni daleč čas, ko bo sleherni kmetski fant in kmetsko deklet s koso in srpom, z lopato in grabljami, s planko in motiko korakal, korakal v zmagovitem pohodu kmetske misli skozi prelepo slovensko kmetsko zemljo. Saj to je naša domovina, to je naša domačija, tu je naš kruh, naša zgodovina, naša bodočnost, naša kultura, prava slovenska kultura. Na tej zemlji je zgrajena severna meja nepremagljive Jugoslavije, kmetske Jugoslavije.

Tihotapci beže pred dnevom, zaplotniki se skrivajo po temnih kotih, kamor še ni presegal žarek kmetske zavesti, boje se in trepetajo. Kmetska mladina pa vežba svoje mišice in moli Boga, spoštuječ sebe in svoje delo.

Novice

× **Peronospora v vinogradih.** Na vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru prihajajo poročila o veliki škodi, ki jo delata v vinogradih listna in grozdna peronospora. Nekateri vinogradi, da so že čisto uničeni. Glavni vzrok temu silnemu razširjenju peronospore je v letošnjem vremenu, ki je za peronosporo zelo ugodno. V začetku je kazalo grozdje zelo dobro in nekateri so že mislili, da bo letošnja trgatav rekordna, pa se je naenkrat pojavila peronospora, da je vseh teh upov konec. Največ grozdja bo še v onih vinogradih, v katerih se je škropilo še pred binokostmi. Vinogradniki zahtevajo, da bi se uradno ugotovila škoda, ki jo je povzročila peronospora. V nekaterih krajih je napravila peronospora tudi na sadju veliko škode.

× **V Globetki v Prlekiji** sta našla dva kopalca trupelce novorojenčka. Dete je bilo ženskega spola. Kakor je ugotovila komisija po raztelesenju, je bil otrok živ vržen v potok. Oblasti zdaj iščejo nesrečno mater, da jo pokličejo na odgovor. Brezvestnega očeta pa ne išče nihče in je nemara že drugemu dekletu med tem povzročil enako gorje.

× **V Mariboru** je v Smetanovi ulici padel s strehe trinadstropne hiše kleparski vajenec Josip Širec. Nesel je bil na streho peč, ki jo rabijo za spajanje pločevine. Pri tem je stopil preveč na rob, omahnil in strmoglavil v globino. Bil je takoj mrtev. Pri natančnejšem pregledu so potem opazili, da Širec na eni nogi ni imel čevlja. Ko so končno čevlji našli, so videli, da je bil strgan. Bržkone se je vajenec z raztrganim čevljem zataknil v pločevino in radi tega izgubil ravnotežje. Torej je tudi to mlado življenje pahnula v smrt samo — beda.

× **Na Ježici** je med kopanjem utonil delavec Anton Čarman iz Šiške. Bržkone ga je v vodi prijel krč. Truplo so čez nekaj časa našli in potegnili iz vode.

× **V Ljutomeru** si je sprožil v prsi možnar in si tako končal življenje 29letni hlapec Jakob Ščavničar. Obdožila ga je namreč 31letna dekla Marija Potčeva, da jo je nagovarjal, naj odstrani otroka, ki ga je pričakovala z njim. Marija je vrgla novorojenčka v potok Globetko, nesrečni nezakonski oče pa si je na tako strašen način končal življenje.

× **V Ljubljani** je v Gruberjevem kanalu na Špiču med kopanjem utonil 22letni podnarodnik Nikola Stanković, po rodu iz Caribroda. Služil je v ljubljanski bolničarski četi in je bil izvrsten plavač.

× **V Trbovljah** je radi družinskih razmer obupala nad življenjem in skočila v bajer na Gvidi 26letna rudarjeva žena Pirčeva. Ko so jo našli, je bila že mrtva.

× **Pri Ruški koči** so se nedavno stepili fantje in bo bržkone kot žrtev fantovske podivjanosti moral dati življenje slovo 31letni Henrik Kapun, ki leži s smrtnonevarnimi poškodbami v mariborski bolnici. Skrajni čas je, da slovenski fantje brez ozira na smer, h kateri se priznavajo, odstranijo s sebe ta madež. Pomnite, da sramota enega zasenči — vse fante!

× **Iz žalosti** je hotel izvršiti samomor ugledni kmet v Vršču Sava Kosanović. Pred mesecem je umrla njegova žena, ki je ni mogel pozabiti. Te dni ko se je brala maša za dušnica, je vdovec izpil strup v samomorilnem namenu.

× **Šolstvo v Jugoslaviji.** Državni statistični urad je objavil podatke o našem šolstvu. Iz njih je razvidno, da je bilo koncem 1934. l. v Jugoslaviji 10.068 raznih šol in 1.566.390 dijakov. Od tega je bilo v dravski banovini otroških zabavišč in osnovnih šol 909 s 177.129 učenci ter 15 gimnazij.

× **Iz Celja** so hoteli prepeljati v ljubljansko »Leonišče« mladega zdravnika drja Simona Zaletela. Nameščen je bil kot sekundarij javne bolnice v Celju, kjer si je pred štirimi meseci pri neki operaciji ranil prst. Nastopilo je zastrupljenje krvi in je sedaj mladi zdravnik kot žrtev svojega poklica umrl med prevozom v Ljubljano. Mladi žrtvi težavnega zdravniškega poklica bodi ohranjen časten spomin!

Iz Mengša

je gnal neki kmet po cesti, ki pelje skozi Groblje proti Jaršam, k merjascu svinjo, Na cesti sreča kmet gospoda z mlado gospodično. Ko pa se je čutil gospod z gospodično menda užaljenega radi nesrečnega srečanja s kmetom in svinjo, ga je tebi nič meni nič nahrulil ter mu rekel, da je cesta njihova in da je javni promet posebej pa še s svinjami, ki se vodijo k merjascu v Jarše, prepovedan. Kako pa je svoboden kmet zaljubljenecem odgovoril, se v javnosti povedati ne sme. Rečemo pa, da se je kmet nazaj pošteno odrezal tako, da si ga ne bo želel zaljubljeni par v svinjski družbi več srečati. Cesta je, kakor pravijo, od pamtveka javna.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in pocenit

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

× **V Beogradu** je v visoki starosti umrl učenjak Jovan Zujović, bivši zunanji minister nekdanje kraljevine Srbije in bivši predsednik srbske Akademije znanosti.

× **Na Teznu** je v Betnavskem ribniku pri kopanju utonil redov 32. art. polka Panta Pandilović iz Donje Banjice v Vardarski banovini.

× **V Vojniku** je 32letni brezposelni strojnik Adolf Grabenšek ukradel svojemu stricu Josipu Kovačiču 830 dinarjev gotovine, 3000 dinarjev vredno zlato uro, za 4000 dinarjev pa drugih predmetov. Grabenšek pravi, da si je s to tatvino hotel pridobiti sredstev, ker je želel obiskati svojo obolelo ženo, ki živi v Emscherju v Nemčiji.

× **Na Sp. Velki** je nedavno ob pol dveh ponoči nastal požar v hiši posestnice Julijane Majcenovičeve. Na srečo so požar pravočasno opazili in zatrli, tako da je zgorela samo streha. Ker ni bilo mogoče najti nobenega pravega vzroka za požar, sumijo, da je ogenj podtaknila zlobna roka.

× **Aretirali** so v Beogradu zdravnika dr. Stojanovića, ki je bil ovađen, da se je pečal z odpravo plodov in še žive otroke sežigal v štedilniku.

× **V Stari Kaniži** sta našla dva pastirja staro granato in jo pričela premetavati po tleh. Granata je eksplodirala in pastirja strahovito razmesarila.

× **Okrog Mute** v Dravski dolini so neurja po dosedanjih ugotovitvah povzročila dva milijona škode.

× **Na Studencu** pri D. M. v Polju so žanjice na njivi posestnika Hočevarja med žetvijo naletele na elegantno oblečeno žensko truplo, ki se je že razkrajalo. — Poizvedbe so dognale, da gre tu za Gabrijelo T. iz Ljubljane, ki je sama šla v smrt radi velike de-

narne stiske. V nekem pismu je pokojna 9. julija pisala neki znanci, da gre v smrt, ker jo je ta radi denarja ovađila policiji, češ, da slepari. Truplo nesrečne pokojnice so na pokopališču pri D. M. v Polju izročili materi zemlji.

× **Na Ljubečni** pri Celju je nedavno nekdo z vilicami vbodel v rame 25letnega posestnikovega sina Edvarda Ropana. Radi vboda je nastalo zastrupljenje krvi, ki se mu je pridružil tudi šen. Ropan je v celjski bolnišnici končno podlegel rani, čeprav je bila skraja videti čisto neznatna in nič nevarna.

× **V Mariboru** je 43letni Ivan Ferinc, ključavničar v delavnicah državnih železnic, ustrelil svojo 33letno ženo Elizabeto. Mož je bil pijanec in je sproti zapravlil svojo plačo in še ženin zaslužek. Zato se je žena končno s 13letnim sinom in 14letno hčerko umaknila. Otroka je poslala k sorodnikom v Poljčane, sama pa je živela v Mariboru. Tik pred ločitveno razpravo jo je mož spet pregovoril, da se je bila pripravljena pobotati z njim. Mož je bil že dopoldne pijan, ko je žena po dvomesečni odsotnosti spet stopila v stanovanje. Žena je z bridkostjo opazila, da je mož med tem zapil in zapravlil vso opremo razen ene edine postelje. Ta žalostna resnica je v njej bržkone ponovno potrdila sklep, da se bo ločila, mož pa jo je v mirnem razgovoru ustrelil. Preden je prišla zdravniška pomoč, je bila nesrečna žena že mrtva. Morilec se je mirno dal aretirati, uboga otroka pa sta se v tistem trenutku še veselila počitnic, ker nista slutila, da sta na tako žalosten način nenadoma — osirotela radi alkohola.

× **V Celju** je v mestnem kopališču na Savinji utonil profesor Ante Anzulović iz Čakovca. Pokojnik je bil po rodu iz Novega Gradu v Primorski banovini. V Celje je prišel na oddih, ker je bil močno nervozen.

× **V Polanah pri Hočah** se je pri delu smrtno ponesrečil posestnik Anton Januš. Vozil je šture iz gozda, pa se je voz prevrnil in pokopal voznika pod seboj. Pri tem je dobil Januš tako nevarne poškodbe, da jim je po kratkem trpljenju podlegel. N. v m. p.!

KOSE

Prvovrstne tržiške

in
brusilne
kamne

v različnih kvalitetah ima
v veliki izbiri v zalogi

„EKONOM“, Kolodvorska 7

× **V Morju, občina Rače**, je požar upepelil posestniku Jakobu Pernatu hlev, klet, skedenj, tri svinjake, kolarnico in mnogo gospodarskega orodja. Škoda, ki pa je v celoti krita z zavarovalnino, znaša 14 tisoč dinarjev.

× **Na Vinjem vrhu** pri Beli Cerkvi so neznanzi vlomilci vlomili v hram posestnika Frkolja iz Gradišča. Odnegli so mu ves lanski vinski pridelek, ki ga je hranil za mlatiče. Vlomilcev še niso izsledili, vse okolnosti pa potrjujejo domnevo, da so morali tatiči biti o krajevnih razmerah natančno poučeni.

VSE ZA PISARNO

dobavlja stroje, aparate, opremo, j
popravlja pribor, pobirna peresa

LJUBLJANA
3456 A PRELOČ

Gospodarstvo

Za popolno izrabo izvoznih kontingentov

Radi popolnega nadzorstva nad izvozom in izkoriščanjem pogodbenih kontingentov z raznimi deželami, je generalna direkcija državnih železnic na prošnjo zavoda za pospeševanje zunanje trgovine izdala podrejenim železniškim postajam potrebna navodila. Po teh navodilih mora izvoznik pri nakladanju izvoznega blaga, ki je kontingirano, izročiti dotični postaji izvozno dovoljenje v štirih izvodih. Na teh dovoljenjih bodo postaje same zabeležile dan, nakladalni kraj, številko vagona, število glav žive živine, število sodčkov ali zabojev, bruto težo vsakega blaga itd. Postaja ne bo dovolila, da bi pošiljalec naložil večje število glav ali zabojev blaga, kakor navaja izvozno dovoljenje. Prav tako ne bo dovolila, da bi se posamezno dovoljenje izkoristilo samo delno. Izpremembo nakladalne postaje lahko odredi samo železniška postaja, in sicer z dovoljenjem zavoda ali urada za kontrolo izvoza živine. Izprememba ostalih podatkov na dovoljenju (kakor veljavni rok, količina, kupec, razkladalna postaja itd.) je dovoljena samo po

nalogu urada ali zavoda od strani državnega veterinarja, ki ga v to posebej pooblasti urad ali zavod. Vse te izpremembe mora državni veterinar uradno potrditi na dovoljenju. Te podatke je treba na dovoljenjih zabeležiti glede vseh izvoznih predmetov, za katere izdaja zavod za pospeševanje zunanje trgovine ali urad za kontrolo izvoza živine dovoljenja. Izvzeta je samo živa in zaklana perutnina in jajca za Avstrijo in Nemčijo, za kar veljajo posebni režimi in ostanejo v veljavi dosedanja navodila.

V zvezi s tem je kmetijsko ministrstvo poslalo podrejenim veterinarskim in kmetijskim referentom kakor tudi obmejnim veterinarskim postajam nalog, naj na vseh izvodih dovoljenj potrdijo, ali je blago pred nakladanjem pregledano in ali število naloženih glav ni večje, kakor navaja dovoljenje. Kmetijski referenti pa bodo na vseh izvodih dovoljenja potrdili, da število zabojev (pri jajcih) ni večje, ali pa da teža ni večja, kakor je navedena v dovoljenju. Obmejni veterinarji bodo potrjevali na dovoljenjih, da je izvoz opravljen. Pri izvozu žive živine morajo veterinarji navesti na potrdilih posebno opombo tudi število poginule živine.

Velike konjske dirke

na Krškem polju

se vrše letos v nedeljo dne 16. avgusta!

Po svetu

■ Na južnem Švedskem je te dni divjal hud vihar, ki je zahteval tudi človeške žrtve. Šest mož nekega estonskega parnika, ki se je potopil, pogrešajo in so brčkone vsi utonili.

■ Hud potres je v Kolumbiji (Amerika) porušil mesto Tuqueres in razdejal v okraju Marino 17 vasl, pri čemer je izgubilo življenje veliko število ljudi. Materijalna škoda je ogromna.

■ Trideset milijonov plinskih mask bo v kratkem pripravila angleška vlada in jih shranila, da jih bo v primeru potrebe lahko razdelila med civilno prebivalstvo. Kakor je

videti iz takih in podobnih novic, se res ves svet pridno pripravlja za mir. Samo kako ta mir izgleda, to je vprašanje.

■ Novo repatico je opazil na nebu japonski zvezdoslovec Cigeru Kamlu. Repatica spada po velikosti v šesto vrsto takih zvezd.

■ Umetno mleko iz trave je iznašel angleški profesor Peters. Umetno mleko ima vse lastnosti pravega kravjega mleka, le da je pridobivanje mnogo dražje in se še ni bati, da bi mu mogel konkurirati.

■ Velikana, visokega 5 metrov so videli železniški delavci v nekem indijskem gozdu, skozi katerega grade novo progo. Velikan je imel stopalo dolgo 55 cm.

■ Telefonska zveza je vzpostavljena med Rimom in Addis Abebo.

Listnica uredništva

M. L. iz D. Na Vaše vprašanje, ki drugače v to rubriko ne spada, ne moremo dati točnega odgovora. Če pa le hočete biti o tem dičnem zemljanu točno in zanesljivo informirani, potem se obrnite na kakega psihijatra v Ljubljani ali v Zagrebu. Kolikor je nam znano, so imeli ti z njim že precej posla. Če spada bolj na Studenec kakor na mesto, ki ga slučajno in najbrže bolj po naključju zaseda, Vam bodo povedali, kakor rečeno, sami psihijatri.

A. Č. iz M. Članek, ki ste ga nam poslali, je res dober in duhovit, kar pa je glavno, je resničen. Priobčili pa ga kljub duhoviti vsebini in resničnosti ne bomo.

P. L. v B.: Vaše pismo o Kitajski smo z veseljem prejeli in Vam tudi vse misli potrjujemo. Objaviti nam seveda tega ni mogoče. Saj veste, da se da marsikaj povedati, ne pa napisati. Bodi pa prepričani, da bo tisti, ki je v belih lirah našel kitajščino, ta nemi jezik tudi — razumel.

P. S. v Lj.: Razumemo Vaše ogorčenje radi ponašanja nekaterih slovenskih listov ob zadnji nesreči, vendar iz pametnih razlogov ne moremo objaviti Vaših razmotrivanj. Se pa popolnoma strinjamo z Vami in Vam radi priznavamo, — Oglasite se še kaj!

Sejmi

26. julija: v Leskovcu, Višnji gori, Domžalah, Radovljici, Cerknici, Framu, Teharjih, Križu pri Ljutomeru, Tinskem.
27. julija: v Kostanjevici, Lukovcu, Šmartnem pri Litiji, Ormožu, Litiji, Telčah, Toplicah, na Vrhu.
28. julija: v Dolnji Lendavi.
30. julija: v Kostrivnici, Turnišču.
31. julija: v Konjicah, Dolu pri Hrastniku, Zagorju, Kozjem.
1. avgusta: v Osilnici, Pišecah, Ponikvi, Križevcih.

Vrednostni papirji

2½ % Vojna škoda	Din 365—367
7½ % investicijsko posojilo	Din 83—84
7½ % Drž. hipotek. banka	Din 85—87
6½ % begluške	Din 68—69
4½ % agrarne	Din 47—48
7½ % Blair posojilo	Din 73—75
8½ % Blair posojilo	82—84
Privilegirane agr. banke	Din 232—233

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica števil. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjaviti: „Kmetijski dom“. Žiro rač.: Narodna banka

Vloge na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // JAMSTVO ZA VSE VLOGE presega večkratno vrednost vlog. // Strankam nudi brezplačno poštno položnice za nalaganje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso. Sploh vrši vse denarne posle, ki spadajo v delokrog denarnih zavodov.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12½ in od 3—4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12½ ure.

Podružnici: KAMNIK — MARIBOR

Stanje vlog: Din 35,000.000—

Rezerve: Din 1,500.000—